

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Layihə çərçivəsində

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin dəstəyilə "Gənc nəslin milli mənlik şüurunun inkişafı etdirilməsi və vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi" istiqaməti üzrə layihə çərçivəsində hazırlanıb.

Tərbiyə işində əsas məsuliyyət, ağırlıq ailənin üzərinə düşür. Oudur ki, yaxşı ailə tərbiyəsi görənlər və valideyninin üzünü ağ edənler üçün həmişə "necə ağıllı, ədəbli, əməksevər uşaqdır" ifadələrini işlədirlər. Belə gənclər də mənəvi cəhətdən sağlam, mədəni, səmimi və uzaqqören olurlar. Ona görə də müasir gəncləri şüurlu, dərrakəsi dərin, dünyagörüşü geniş görmək istəyiriksə, ailə tərbiyəsi məsələsini ön plana çəkməli və bu məsələyə ciddi yanaşmalıyıq. "Gənc nəslin milli mənlik şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi" mövzusunda bu həftə mən fikirlərimi "Hərbi And" oxucuları ilə bölüş-

mənlik şüuru formalaşdırıb və onlar vətən üçün gözlərini belə qırpmadan ölməyə getməyə hazırdırlar. Yeni qürurla demək olar ki, biz gənclərimizi vətənpərvər ruhda böyütməyə nail olmuşuq.

Ümumiyyətlə, gənc nəsil ailə və məktəbdə formalaşır, mühitdə inkişaf edir. Qazandığı uğurları iş prosesində-peşədə, sənətdə davam etdirərək xalqa, doğmalarına fayda verir. İctimai mühitin də, kollektivin də, rəhbərliyin də, dostların da gənclərin tərbiyəsində rolunu hədsizdir. Bunun üçün düşdü-yümüz mühitin demokratik olması əsas şərtlərdəndir ki, bu da gəncliyin sağlam inkişafına təkan verir. İctimaiyyət özü bir ailedir, yeni ai-

Uşaq şəxsiyyətinin formalaşmasında ailənin rolu əvəzədlməzdir

cəm.

Psixoloqlara görə tərbiyə sözü adətən iki - dar və geniş mənada işlənir. Dar mənada tərbiyə - tərbiyə edən tərbiyə olunana məqsədyönlü təsiri prosesidir. Tərbiyə edən həmişə müəyyən məqsəddən çıxış edir; o, tərbiyə olunana ictimai təcrübəni aşılamaq, onda yaxşı və pis haqqında təsəvvür yaratmaq, bu və ya digər hadisəyə münasibət formalaşdırmaq, davranış və rəftar norması ilə tanış etmək, mənəvi keyfiyyətlər aşılamaq və s. məqsədlə müxtəlif üsulların köməyiylə təsir göstərir. Heç bir ailədə uşaq kortəbii şəkildə tərbiyə edilmir. Hansı valideyn olur olsun, o, uşaqların tərbiyəsində mütləq müəyyən pedaqoji məqsədi rəhbər tutur. Burada sual həmin məqsədin nə dərəcədə doğru və ya səhv olmasıdır.

Mənəvi tərbiyənin mühüm tərkib hissələrindən biri Azərbaycan gənclərində milli mənlik şüurunun formalaşdırılmasıdır. Milli mənlik şüurunun formalaşması Vətənə, doğma yurda məhəbbət yaradır. Gənclər dərk edirlər ki, dünyada Azərbaycan xalqı var, yaşayır və özünün çox hiyləgər düşməninə - ermənilərə qarşı mübarizə aparır. Başlıca məsələ gənclərdə bu mübarizədə qələbəyə inam yaratmaqdır. Onları vətənpərvər yetişdirməkdir əsas məsələ. Biz uzaq və yaxın keçmişimizə nəzər salsaq, o dövrün gənclərinin müasir gəncliyə həqiqətən örnək olacağına qətiyyətlə inanırıq. Vətənimizin hər qarışında uyuyan şəhidlərimiz Azərbaycan ailələrində tərbiyə alıb, Azərbaycan məktəblərində haqqı nahaqdan seçməyi öyrəniblər. Haşiyəyə çıxaraq vurğulamaq istərdim ki, keçən il erməni təxribatına qarşı başlayan vətən müharibəmizdə hər kəs şahidi oldu ki, bizim gənclərimizdə milli

lənin böyüdülmüş formasıdır. Deməli, ailəsini sevənlər cəmiyyətini də, vətəninə də, xalqını da sevir. Bu, danılmaz bir həqiqətdir. Tarix sübut etmişdir ki, ictimaiyyət hər bir kəsin haqqını özünə çatdırır. Oudur ki, müasir gəncliyin üreyi vətən üçün döyülməlidir.

Hər bir cəmiyyətin sağlam düşüncəli, təfəkkürlü gənclərə böyük ehtiyacı var. Bu gənclərin yetişməsi üçün isə cəmiyyət özü zəmin yaratmalıdır. Milli mənlik şüuruna malik olan gənclərin formalaşması üçün beş-on il bəs etmir, bunun üçün illər lazımdır. Bütün cəmiyyətlərdə bu ali hissənin yüksək səviyyədə tərbiyə edilməsi tələb olunur. Sağlam ruhlu gənclər cəmiyyət yetişdirir, ictimaiyyət tərbiyə edir. Cəmiyyətin mənəvi durumunda nöqsan varsa, bu istə-istəməz, gənclərin əxlaqına, onların vətənpərvərlik hisslərinin zədələnməsinə səbəb olur. Hər bir gənc öz doğulduğu ailənin, yaşadığı mühitin ab-havasına uyğun böyüyüb tərbiyə alır. Tərbiyə insanın bütün yaş dövrləri üçün gərəklən yüksək bir keyfiyyətdir.

Gənclərin sağlam, vətənpərvərlik ruhunda böyüməsi dövlət - gənclər siyasətinin ən mühüm istiqamətlərindəndir. Bu, ümumtəhsil məktəblərinin ən vacib vəzifələrindən hesab olunur. Həmin sahədə həyata keçirilən kütləvi tədbirlər, maarifləndirmə və təbliğat işləri bilavasitə gənclərin mənəvi, fiziki, psixoloji hazırlığının təmin edilməsinə, onlarda Vətənə, doğma torpağa məhəbbət hissinin yüksəldilməsinə, eləcə də müasir dünyamızda qloballaşmanın geniş vüsət aldığı bir zamanda milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanmasına yönəldilir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən məktəblərdə həyata keçirilən kütləvi tədbirlər, maarif-

ləndirmə və təbliğat işləri bilavasitə gənclərin mənəvi, fiziki, psixoloji hazırlığının təmin edilməsinə, onlarda Vətənə, doğma torpağa məhəbbət hissinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Ümummilli Lider Heydər Əliyev müəllimlərə tövsiyə xarakterli tarixi çıxışlarında bildirdi ki, müəllimlər bütün qüvvə və bacarıqlarını doğma vətənə sədaqətli, hərtərəfli inkişaf etmiş, müstəqilliyimizi və dövlətçiliyimizi göz bəbəyi kimi qorumağa hazır olan nəslin yetişdirilməsinə sərf etməlidirlər.

"Gənclərin çağırışqədərkə hazırlığı" fənni də bu məsələdə mühüm rol oynayır. Belə ki, bu fənn öz məzmunu etibarilə şagirdlərə Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri haqqında məlumatların, hərbi nizamnamə qaydalarının mənimsənilməsinə, onların ordu həyatı ilə tanış olmalarını, hərbi xidmətə fiziki və psixoloji cəhətdən hazır olmalarını, şagirdlərdə Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrində xidmətin müqəddəs borc və şərəf işi olmasına inamın yaradılmasını, vətənpərvərlik, əqidəlilik, dözümlülük, cəsurlük, intizam və şəxsi məsuliyyət hissi kimi mənəvi keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsini, mülki müdafiə və ilkin tibbi yardım bacarıqlarının formalaşdırılmasını nəzərdə tutur.

Əlbəttə, gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsini yalnız bir fənnin tədrisi ilə məhdudlaşdırmaq fikri realıqdan uzaqdır. Belə ki, bütün fənlərin tədrisində, xüsusilə də humanitar-ictimai fənlərin tədrisində vətənpərvərlik tərbiyəsini aşılanması üçün kifayət qədər imkanlar vardır. Vətən uğrunda, torpaqlarımız uğrunda döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərmiş şəxslərin, beynəlxalq yarışlarda bayrağımızı yüksəldən idmançıların, Azərbaycanı dünyada tanıdan dövlət xa-

dimlərinin, alim, yazıçı və incəsənət xadimlərinin şəxsi nümunələri də şagirdlər üçün əsl həyat, tərbiyə məktəbidir.

Gənclərimizdə vətənpərvərlik ruhunun yüksək olması da vacib amillərdəndir. Çünki milli ruhda böyüyüb formalaşan gənclik hər şeyə qadirdir. Təbii ki, torpağa, yurda sevginin əsası ailədə və məktəbdə qoyulur. Buna görə də hər bir məktəb ilk növbədə şagirdlərin yüksək vətənpərvər kimi böyüməsi üçün bütün imkanlardan istifadə etməlidir. Bunun üçün məktəblilər ölkənin tarixilə yanaşı, onun hər bir bölgəsini yaxşı öyrənməlidirlər. Çünki Vətəni yaxşı tanımadan onu sevmək çətindir. Ölkə, Vətən sevgisi uşaqlara möhkəm təbliğatıdır. Gənclərdə vətənpərvərlik hissinin aşılanması, formalaşdırılması məhz məktəblərin üzərinə düşən vəzifələrdəndir. Vətənpərvərlik hissi uşaqlarda körpə yaşlarından formalaşdırılmalıdır.

Müasir dövrün gəncləri bilməlidir ki, onlar azad, müstəqil, qalib və demokratik bir ölkənin gəncləridir. Bu gənclər onu da yaddan çıxarmamalıdır ki, azadlıq və demokratiyanı əldə etmək nə qədər çətin olsa da, onu qoruyub gələcək nəsillərə çatdırmaq qat-qat ondan çətindir. Hər bir gənc dərin bilikli, yüksək dünyagörüşlü şəxsiyyət kimi yetişərək ulu öndərimiz Heydər Əliyevin parlaq zəkası ilə işıqlanmış Azərbaycançılıq ideyasına sədaqət nümayiş etdirərək Prezident İlham Əliyevin ətrafında möhtəşəm qələbələrımız və Azərbaycanımızın işıqlı gələcəyi naminə daha sıx birləşməlidir.

Ayten NAZIMQIZLE
Məqalə Azərbaycan
Respublikasının Medianın
İnkişafı Agentliyinin maliyyə
dəstəyi ilə hazırlanıb